

Т. І. Сироїд,
аспірант, ПВНЗ "Європейський університет",
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-4884-6334>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.15.188

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

T. Syroid,
Postgraduate student, European university

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE FORMATION AND IMPLEMENTATION
OF THE ENTERPRISE'S INVESTMENT AND INNOVATION STRATEGY
IN CONDITIONS OF DIGITALIZATION

У статті досліджено методологічні підходи до формування та реалізації інвестиційно-інноваційної стратегії в умовах діджиталізації. Систематизовано та проаналізовано впровадження існуючих технологій в умовах трансформації економічного ринку в складних умовах війни та розвитку діджиталізації. Встановлено необхідність попереднього аналізу та застосування економіко-математичного інструментарію при виборі перспективних напрямів залучення інвестицій в інноваційний розвиток підприємства.

Аргументовано, що на сучасному етапі важливим є підтримання високого рівня розвитку інноваційних впроваджень для створення конкурентного середовища в період відновлення та підтримання економіки країни. Виявлено, що активізація напрямку науково-технічного розвитку шляхом реалізації та впровадження адекватної та ефективної інвестиційно-інноваційної стратегії веде до подолання негативних наслідків внаслідок падіння економіки через воєнні дії на території України. Проаналізовано комплексні аспекти удосконалення вибору інноваційно-інвестиційного управління суб'єкта господарювання.

З'ясовано, що проблематика переформатування суб'єктів господарювання з метою ефективного функціонування та фізичного існування бізнесу під час війни може розглядатися як пріоритетний напрямок відновлення для забезпечення пришвидшеного інноваційно-інвестиційного розвитку, зростання рівня стійкості та конкурентоспроможності на високотехнологічному ринку сучасного ведення бізнесу.

Виявлено, що динамічний розвиток і відновлення під час кризи залежить від впровадженої та інтегрованої інноваційної стратегії в загальну схему діяльності підприємства, розширення потужностей, реновацію виробництва, модернізацію обладнання або техніки, синергачія технології ІТ та програмного забезпечення.

The article examines methodological approaches to the formation and implementation of an investment and innovation strategy in the conditions of digitalization. Systematized and analyzed the implementation of existing technologies in the conditions of the transformation of the economic market in the difficult conditions of war and the development of digitalization. The need for preliminary analysis and application of economic-mathematical tools when choosing promising directions for investment in the innovative development of the enterprise has been established.

It is argued that at the current stage it is important to maintain a high level of development of innovative implementations to create a competitive environment during the period of recovery and maintenance of the country's economy. It was revealed that the activation of the direction of scientific and technical development through the implementation and implementation of an adequate and effective investment and innovation strategy leads to overcoming the negative consequences due to the fall of the economy due to military actions on the territory of Ukraine. Complex aspects of improving the choice of innovation and investment management of a business entity are analyzed.

It was found that the issue of reformatting business entities for the purpose of effective functioning and physical existence of business during the war can be considered as a priority direction of recovery to ensure accelerated innovation and investment development, increase in the level of sustainability and competitiveness in the high-tech market of modern business.

It was found that the dynamic development and recovery during the crisis depends on the implemented and integrated innovation strategy in the general scheme of the enterprise, capacity expansion, renovation of production, modernization of equipment or technology, synergy of IT technology and software.

A successful strategy for the development and recovery of the economy is the development of high-tech production, the creation of innovative products, the active implementation of processes of digitization of managerial, operational, production, financial and economic activities, which requires the development and involvement of new digital technologies. At the same time, it activates the development of innovative capital through dynamic development and recovery, and is also a means of preserving the security and sovereignty of the state.

During the war, many enterprises faced a drop in demand for products, which forced them to focus on the problems of physical existence and the impracticality of economic activity. However, despite the significant drop in production, exports and sales, it is clear that the recovery of the country is impossible without the implementation of an innovative strategy at all levels. In addition, the active development and integration of digital technologies, communications, global information technologies in all spheres of economic life leads to the need to implement adaptive strategies of innovation and investment support in the conditions of digitalization.

The high dynamics of changes in technological innovations, which is inextricably linked to the economic recovery and growth of the country, activates significant systemic changes and transformations at all levels of social and economic systems.

Ключові слова: інвестиційно-інноваційна стратегія, методологічний підхід, діджиталізація, інновації в умовах діджиталізації.

Key words: investment and innovation strategy, methodological approach, digitalization, innovations in the conditions of digitalization.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Успішною стратегією розвитку та відновлення економіки є розвиток високотехнологічного виробництва, створення інноваційних продуктів, активного впровадження процесів цифровізації управлінської, операційної, виробничої, фінансової та господарської діяльності, що потребує розробки та залучення нових цифрових технологій. Водночас це активує розвиток інноваційного капіталу шляхом динамічного розвитку і відновлен-

ня, а також є засобом для збереження безпеки та суверенітету держави.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання теоретичної і методологічної основи дослідження в області впровадження інноваційної стратегії в умовах діджиталізації знайшли своє відображення у наукових дослідженнях видатних вчених. Серед них — Валахович І.М., Вишневська К.В., Дейнеко Л.В., Зінченко О.А., Прокопенко Н.С., Крейдич І.М., Кириченко О.С. та багатьох інших. Незважаючи на значну кількість дос-

ліджень з даної проблематики, потребують розгорнутого дослідження визначення методичних підходів інноваційних впроваджень під час війни в умовах діджиталізації.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета дослідження — проаналізувати і систематизувати впровадження інноваційно-інвестиційних стратегій в умовах високих ризиків і можливостей в умовах сучасних інновацій та наукових високотехнологічних розробок та винаходів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

З початком повномасштабного вторгнення значно скоротилися витрати українських підприємств на інновації. Під час війни багато підприємств зіштовхнулися із падінням попиту на продукцію, що змусило зосередитися на проблемах фізичного існування та недоцільності економічної діяльності. Проте не зважаючи на суттєве падіння виробництва, експорту та продажів очевидно, що відновлення країни неможливе без впровадження інноваційної стратегії на всіх рівнях. Крім того, активний розвиток та інтеграція цифрових технологій, комунікацій, глобальних інформаційних технологій в усі сфери економічного життя приводить до необхідності впровадження адаптивних стратегій інноваційно-інвестиційного забезпечення в умовах цифровізації.

Висока динаміка змін технологічних інновацій, що нерозривно пов'язана із економічним відновленням і зростанням країни, активізує значні системні зміни та трансформації на всіх рівнях суспільних та економічних систем.

Наразі в Україні вбачається підтримка вітчизняного виробника із впровадженням інноваційних розробок за допомогою галузевих державних програм підтримки, фіскальних стимулів та створення позитивного інвестиційного клімату. На законодавчому рівні розроблено та впроваджено нормативно-правову базу для стимулювання активності інвестиційно-інноваційного забезпечення, а саме: Закону України "Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні" від 17.12.2020 № 1116-IX (зі змінами, внесені згідно із Законом № 3311-IX від 09.08.2023) [1], Постанови Кабінету Міністрів України від 12.03.2024 № 312 "Порядок та методологія проведення оцінки інвестиційного проекту із значними інвестиціями" та Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р "Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року" [2]. Необхідність стимулювання інноваційних впроваджень відчувається, як ніколи раніше. Причиною цього є те, що у порівнянні із умовами до 2022 року, відбувся відтік інтелектуального капіталу країни, що не могло не вплинути на інноваційно-інвестиційні впровадження. Багато інноваційних розробок залишились не реалізованими до свого фінального впровадження. Як наслідок, високотехнологічне виробництво несуть не тільки інтелектуальні втрати, а й матеріальні у вигляді вже інвестованих коштів у проекти, розпочаті і не завершені до війни. Тобто втрати відбулися на рівні найбільшої конкурентної переваги — людського інтелектуального капіталу.

Незважаючи на негативні передумови зовнішнього та внутрішнього середовища формування інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку економіки в цілому та реалізації окремо визначеного господарюючого суб'єкта, інноваційний розвиток є головною пріоритетною умовою ефективного розвитку та зростання країни. Інвестиційно-інноваційна стратегія визначає кінцеві цілі у загальному вигляді без зайвої деталізації. Це необхідно для позбавлення системи впровадження інновацій хибних надбудов, що заважають успішному та ефективному впровадженню.

Методологічні підходи інноваційної стратегії включають у себе засоби та методи досягнення визначених цілей, в тому числі і необхідні ресурси для впровадження та реалізації стратегії інвестиційно-інноваційного напрямку, послідовність і методи їх використання. На етапі стратегічного планування розглядається необхідність і можливість зміни характеристик самої керованої системи шляхом зміни складу та властивостей елементів, з яких вона складається. Наприклад, можливе перепрофілювання цехів виробництва або впровадження високотехнологічних засобів, зміна профілю підприємства, введення радикальних змін технологій.

Розробка та впровадження в основну діяльність суб'єкта господарювання є шляхом якісного економічного зростання із залученням науково-технічного прогресу, що дозволить отримати конкурентну перевагу на ринку. Можливість всебічного технологічного розвитку імовірна тільки за рахунок впровадження у процеси постійного вдосконалення циклу основної діяльності підприємства. Процес стратегічного впровадження та реалізації інвестиційно-інноваційного вдосконалення повинен бути синергований в усі елементи систем управління, що задіяні у господарській діяльності підприємства. При чому тактика стратегії інноваційного формування повинна враховувати на аналітичному рівні ризики, недоліки впровадження та елементи (процеси) своєчасного коригування стратегій для уникнення інновацій, що можуть мати негативний ефект.

Методологічні підходи до розробки, впровадження та коригування інноваційно-інвестиційної стратегії дозволяють визначити основні цілі, місію впровадження, функціональні інструменти, процесуальний та системний підхід. Аналітично розрахована та прогнозована системи впроваджень інноваційно-інвестиційної стратегії дозволяє на попередньому етапі визначити цільність впровадження та нівелювання фінансових витрат.

Стратегія інноваційного процесу являє собою послідовний план дій визначений для досягнення цілей у сфері розробки та впровадження нових рішень, що визначає напрями інвестицій у коротко, середньо та довгостроковій перспективі, критерії оцінки, визначення ризиків, необхідні ресурси та основні дії необхідні для досягнення мети.

Інвестиційно-інноваційна стратегія являє собою імовірну економіко-математичну модель управлінських рішень на основі обраних критеріїв із постійним процесом вдосконалення у динаміці. Тобто стратегія має бути орієнтиром у питанні досягнення процесу впровадження інновацій позитивного ефекту. За допомогою циклічності процесу впровадження стратегії інновацій постійно контролюється критерії досягнення кінцевої мети.

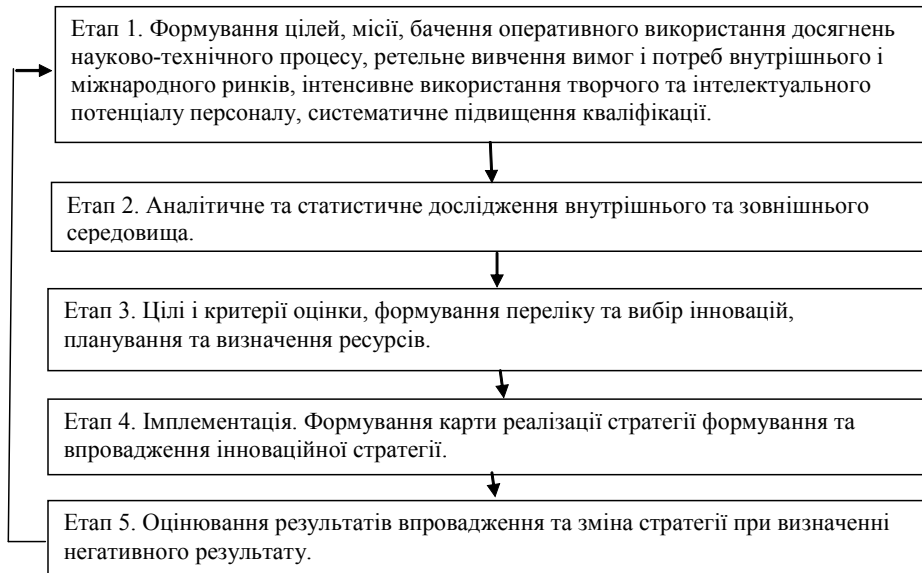

Рис. 1. Етапи формування та реалізації інвестиційно-інноваційної стратегії підприємства

Джерело: сформовано на основі [1, 2, 6].

В основі інноваційної стратегії лежать цілі підприємства, політика інноваційних впроваджень, масштаб і характер господарської діяльності підприємства, рівень інноваційного розвитку [3, с. 469].

В економічній літературі методологічний підхід до впровадження інвестиційно-інноваційної стратегії трактується з різних точок зору з позицій процесного, результативного, еволюційного розрізу.

На думку Свідерського В.П., в залежності від можливого рівня інноваційного розвитку (високий, середній, кризовий, низький рівень) визначається інноваційна стратегія розвитку (стратегія лідерства, стратегія збереження, стратегія посилення, стратегія радикальних перетворень), згідно якої застосовуються методи реалізації стратегії інноваційного розвитку (безперервне вдосконалення інноваційного потенціалу, раціоналізація, залучення інвестицій у ризиковані проєкти, злиття з іншою організацією з метою оптимізації, реорганізація або припинення діяльності).

В свою чергу Ігнатенко М. вважає, що перш за все стратегія впровадження інвестиційно-інноваційного розвитку є сукупністю різних підходів і рішень, що направлені на вирішення визначених цілей — підвищення прибутку, збільшення ринкової вартості підприємства, розширення обсягу операційної діяльності, підвищення добробуту акціонерів тощо [4, с. 4; 5, с. 36].

В умовах всебічної цифрової трансформації при різкому скороченні обсягів фінансування на науково-технічні розробки та інновації під час війни істотно зростають вимоги до методичних підходів оціночних критеріїв щодо пріоритетності проєктів, механізмів оцінки інтелектуальної власності та ефективного впровадження нововведень. В основу методології економічної оцінки пріоритетності вибору інноваційного проєкту закладені принципи: корисності (задовольняти потреби на ринку), принцип заміщення (можливість заміни на аналогічний об'єкт), принцип очікування (можливі фінансові вигоди від впровадження інновацій) [5, с. 178]. Більшість дослідників спираються на класичні методи

визначення оцінки інноваційних проєктів при виборі пріоритетності: метод витрат (вартість інновацій не повинна бути меншою від витрат на його відтворення), методу порівняння продажу аналогічних об'єктів (вартість нового об'єкту впровадження не повинна бути більшою за аналогічний існуючий на ринку), метод капіталізації доходів (тільки інновації, що приносять суттєвий прибуток і корисність мають право на існування).

Формально розробка та впровадження інноваційної стратегії, як будь-якої складної динамічної системи, має чітко визначені взаємозалежних та взаємодіючих етапів.

Усвідомлений підхід до вибору стратегії інновацій в умовах цифровізації дозволяє зменшити ризик невдалих інвестицій, системно перевіряти гіпотези та випуск інноваційних продуктів, правильно розподіляти фінансовий та людський капітал, збільшити швидкість тестування та виводу нових продуктів на ринок, своєчасно розширювати базу компетенцій, побудувати стратегічну мережу технологічних партнерів, конкурентна перевага, отримання прибутку та долі ринку, створення нових ніш у сферах господарювання. Крім того інноваційно-інвестиційний підхід активує значні системні зрушення у структурі економіки країни, пов'язані зі зростанням частки високотехнологічних галузей, що є необхідною умовою для захисту суверенітету країни та відбудови у післявоєнний час економіки. Завдяки інноваційному спрямуванню відбувається пришвидшене якісне і кількісне зростання. Інновації ініціюють принципово нові структурні зміни, науково-технічний прогрес, розвиток і вдосконалення існуючих технологій. Впровадження інновацій неможливе без відповідних капітальних інвестицій. Таким чином, визначений методологічний підхід інвестиційно-інноваційних стратегій є сукупністю механізмів, методів, засобів та інструментів системи управління підприємством із залученням інвестиційних ресурсів та спрямування грошових потоків для фінансування більш технологічного розвитку.

У системі впровадження інвестиційно-інноваційних змін найбільш поширеними по сфері застосування є функціональні об'єкти (інструменти), що відносяться до провідних технологій цифровізації [6, с. 97], а саме:

1. Internet of Things (інтернет використовує обмін інформацією між пристроями із застосуванням датчиків автоматизованого обміну даних, пристроями із застосуванням датчиків автоматизованого обміну інформацією).

2. Цифрові екосистеми — цілісні системи, що об'єднують фізичні об'єкти, програмні системи і контролерів-управляючих, в яких фізичні та інформаційні ресурси пов'язані із Інтернет-технологіями.

3. Аналітика великих даних — обробка та аналіз великих масивів інформації, що накопичують в процесі оцифрування фізичного світу. Для обчислення та аналізу таких масивів використовують "хмарні технології" та технології "штучного інтелекту".

4. Цифрові платформи для управління бізнес-процесів і інтеграції Інтернету речей.

Посилення динаміки процесів цифровізації у всіх сферах функціонування підприємств виділило головні стратегії впровадження інновацій: стратегія оптимізації витрат, стратегія диференціації та стратегія фокусування [9, с. 113]. Дані стратегії відносяться до адаптивних стратегій розвитку, що засновані на застосуванні адаптивного підходу, тобто враховує закономірності функціонування та розвитку зовнішнього і внутрішнього середовища з метою визначення найбільш ефективного напрямку конкурентної інновації на ринку. При цьому стратегія передбачає ефективну інтеграцію підприємства у зовнішнє середовище, адаптування, синергію до корпоративної стратегії з метою швидкої інтеграції у внутрішнє середовище та ефективному пристосуванню до зовнішніх чинників.

Для уникнення непередбачуваних витрат і досягнення цілей стратегії впровадження інновацій необхідно на попередньому етапі провести якісний попередній аналіз оцінки проєкту впровадження стратегії інновації, що включає в себе: аналіз проблем, на які спрямована технологія; виявлення альтернативних варіантів; характеристика технології (діапазон застосування, техніко-економічні характеристики, вимоги до ресурсного забезпечення, характеристика аналогічних технологій, організаційно-управлінські вимоги, вимоги безпеки, економічні показники); аналіз передумов та наслідків для галузі від впровадження технології; внутрішнє середовище (цілі підприємства, стратегія, політика, внутрішньорозпорядчі вимоги); зовнішнє середовище (ринкові критерії, фінансові, виробничі, екологічні вимоги) тощо [8, 9].

Додамо, що оцінка вибору впровадження проєкту інноваційної стратегії повинна бути вимірюваною, тобто бути оцифрованою для підбору усіх можливих варіантів змін параметрів складної системи. Видатні вчені (І. Ансоф, Б. Твіс, Т. Сааті) розробили найбільш популярний у практиці цифровий механізм обчислення кількісних та якісних показників оцінки проєктів, які визначають показники якості, прибутку, витрат, ефективності, а також метод аналізу ієрархій проєктів, що дозволяють розбити складну систему на більш прості елементи [8, с. 170—172].

Найбільш адаптованим методом системного аналізу стратегії інновацій на практиці вважається метод аналізу ієрархій Т. Сааті. У загальному вигляді ієрархія побудована із цілей пріоритетної стратегії через проміжні рівні (критерії, від яких залежатимуть наступні рівні: економічна ефективність впровадження, конкурентоспроможність, ризики не впровадження, умови фінансування, науковість проєкту, забезпеченість ресурсами, актуальність, патентна чистота) до самого нижнього рівня. Запропонований економіко-математичний метод оцінки інноваційних впроваджень покладений в основу комп'ютерної програми RATING, що дозволяє здійснювати комплексну оцінку пріоритетності того чи іншого проєкту. Ефективність програми RATING була підтверджена у процесі виконання науково-технічної експертизи конкурсних інноваційних проєктів під час формування та реалізації програм науково-технічного інноваційного розвитку наукового центру НАН України та МОН України [8, с. 176].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Встановлено, що методологічні підходи впровадження та реалізації інноваційно-інвестиційної стратегії включають ефективну циклічну послідовність дій та заходів щодо перетворення існуючої ситуації на створення нової системи управління, оновлення та вдосконалення виробництва, вихід на принципово новий рівень економічного розвитку за рахунок контролю та моніторингу визначених тактичних інструментів на основі здійснення постійного моніторингу, коригування та вдосконалення.

Доведено, що при виборі інвестиційно-інноваційної стратегії повинна включати етап попередньої оцінки проєктів, що нівелює ризики недоцільного використання коштів. На практичному етапі аналітичної оцінки проєкту доцільності впровадження інновації більшість підприємств керуються невинновдано обмеженою кількістю критеріїв впливу на проєкт через складність прогнозування деяких факторів. Складність обрахунків складних динамічних систем, якими є суб'єкти господарювання, що впроваджують інноваційно-інвестиційну стратегію, призводить до критичних помилок і відсутності узгодження з іншими процесами та програмами.

Визначено, що за рахунок аналізу критеріїв інноваційного вдосконалення на кожному етапі впровадження та вимірювання показників ефективності інноваційної стратегії дозволяє своєчасно реагувати на будь-які зміни у системі управління для коригування дій з метою досягнення кінцевої стратегічно визначеної цілі.

Література:

1. Закон України "Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні", затверджений Верховною Радою України від 17.12.2020 № 116-IX (із змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (дата звернення: 30.05.2024).
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р "Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (дата звернення: 30.06.2024).

3. Свідерський В.П., Пустова В.В., Лазарєв Б.О. Формування та реалізація інноваційної стратегії розвитку підприємства. Економіка та суспільство. 2018. № 16. С. 468—473. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/71.pdf (дата звернення: 14.07.2024).

4. Ігнатенко М.М. Фінансово-інвестиційна діяльність аграрних підприємств у форматі соціальної відповідальності. Агросвіт. № 8. 2019. С. 3—6.

5. Самайчук С.І. Формування та реалізація інвестиційної політики підприємств як важливого чинника стратегічного розвитку. Ефективна економіка. 2019. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/34.pdf (дата звернення: 10.07.2024).

6. Кириченко О.С. Управління інвестиційно-інноваційним забезпеченням впровадження адаптивних стратегій розвитку підприємств, малого та середнього бізнесу в умовах цифрової трансформації. Вчені записки Університету "КРОК". 2023. № 4 (72). С. 94—101. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/645> (дата звернення 11.07.2024).

7. Дайнеко Л.В. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки: науково-аналітична доповідь. Київ: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2018. 158 с.

8. Бубенко П.Т., Димченко О.В. Теоретико-методичні складові розвитку інноваційної економіки та інвестицій: монографія. Харків: Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова, 2022. 232 с.

9. Зінченко О.А. Адаптивні стратегії підприємства у цифровому середовищі. Проблеми економіки. 2018. № 3 (49). С. 110—116. URL: https://www.problecon.com/article/?year=2021&abstract=2021_3_0_110_116 (дата звернення 11.07.2024).

10. Крейдич І.М., Шпак Н.О., Бояринова К.О., Григорська Н.М., Мілько І.В., Литвин І.В. Трансформаційні процеси в економічному розвитку інноваційно орієнтованих підприємств машинобудування: монографія. Київ: ТОВ "ДСК центр", 2016. 256 с.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), The Law of Ukraine "On State Support of Investment Projects with Significant Investments in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (Accessed 3 June 2024).

2. The Cabinet of Ministers Ukraine (2019), Resolution "On the approval of Strategy for the development of the sphere of innovative activity for period until 2030", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (Accessed 30 June 2024).

3. Sviderskyi, V.P., Pustova, V.V. and Lazariev, B.O. (2018). "Formation and implementation of an innovative strategy for the development of the enterprise", *Ekonika ta suspilstvo*, vol. 16. pp. 468—473. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/71.pdf (Accessed 14 July 2024).

4. Ihnatenko, M.M. (2019), "Financial and investment activity of agrarian enterprises in the format of social responsibility", *Ahrosvit*, vol. 8, pp. 3—6.

5. Samaichuk, S. I. (2019), "Formation and implementation of investment polycy of enterprises as an important

factor in their strategic development", *Efektivna ekonomika*, vol. 16, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/34.pdf (Accessed 10 July 2024).

6. Kyrychenko, O.S. (2023), "Management of investment and innovation support for the implementation of adaptive strategies for the development of enterprises, small and medium-sized businesses in the conditions of digital transformation", *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*, vol. 4 (72), pp. 94—101, available at: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/645> (Accessed 11 July 2024).

7. Daineko, L.V., (2018), *Rozvytok promyslovosti dlia zabezpechennia zrostantia ta onovlennia ukrainskoi ekonomiky: naukovo-analitychna dopovid* [Development of industry to ensure the growth and renewal of the Ukrainian economy: a scientific and analytical report], Institute of Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

8. Bubenko, P.T. and Dymchenko, O.V., (2022), *Teoretyko-metodychni skladovi rozvytku innovatsiinoi ekonomiky ta investysii: monohrafiia* [Theoretical and methodological components of the development of innovative economy and investments], Kharkivskyi natsionalnyi universytet miskoho hospodarstva im. O. M. Beketova, Kharkiv, Ukraine.

9. Zinchenko, O.A., (2018), "Adaptive strategies of the enterprise in the digital environment", *Problemy ekonomiky*, vol. 3 (49), available at: www.problecon.com/article/?year=2021&abstract=2021_3_0_110_116 (Accessed 11 July 2024).

10. Kreidych, I.M., Shpak, N.O., Boiarynova, K.O., Hryhorska, N.M., Milko, I.V. and Lytvyn, I.V., (2016), *Transformatsiini protsesy v ekonomichnomu rozvytku innovatsiino oriientovanykh pidpriemstv mashynobuduvannia: monohrafiia* [Transformational processes in the economic development of innovatively oriented machine-building enterprises: monograph], TOV "DSK tsentr", Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 18.07.2024 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б») Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663